

Det Juridiske Fakultet

Arbejds klausuler og ILO 94

Dansk Forening For Udbudsret

Tirsdag den 4. februar 2014

København den 4. februar 2014
Dias 1

Oversigt

- ILO konvention 94.
 - En folkeretlig forpligtelse for Danmark til at indsætte arbejdsklausuler i offentlige kontrakter.
 - Forpligtelsen iht. ILO 94 omfatter staten, – ikke kommuner, regioner mv.
- ILO konvention 94 og EUF-traktatens artikel 351.
 - Medlemsstaterne kan iht. EUF-traktaten opretholde ældre folkeretlige forpligtelser i forhold til tredjelande, uanset de udgør en hindring af samhandlen.
 - Udgør EU's medlemsstater "tredjelande"?

ILO konvention 94

- **Problemstillingen**
 - Arbejdsklausuler udgør en hindring af samhandlen mellem EU's medlemsstater.
 - EU's gældende udbudsdirektiv er neutralt i forhold til arbejdsklausuler.
 - Skal være i overensstemmelse med EU-retten (artikel 26).
 - Andreas Christensens indlæg: Tvivlsomt, om det er lovligt iht. EU-retten at indsætte arbejdsklausuler i offentlige kontrakter.
- **Spørgsmål**
 - Kan Danmarks folkeretlige forpligtelser i henhold til ILO 94 udgøre et alternativt grundlag for at indsætte arbejdsklausuler i offentlige kontrakter?
- **ILO konvention 94 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter**
 - Vedtaget i 1949.
 - Ratificeret af Danmark i 1955.
 - Folkeretlig forpligtelse til at indsætte arbejdsklausuler i off. kontrakter.

ILO 94 artikel 2, stk. 1

- Kontrakter, på hvilke nærværende konvention finder anvendelse, skal indeholde bestemmelser, der tilsikrer vedkommende arbejdere en løn (herunder særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn, hvor arbejdet udføres,
 - a) i henhold til kollektiv overenskomst eller anden anerkendt forhandlingsform mellem arbejdsgiver- og arbejderorganisationer, der repræsenterer en væsentlig del af henholdsvis arbejdsgiverne og arbejderne i vedkommende fag eller industri; eller
 - b) i henhold til voldgiftskendelse; eller
 - c) i henhold til nationale love eller administrative forskrifter.

Gennemførelse af ILO 94 i Danmark

- ILO 94, artikel 1, stk. 2
 - Den kompetente myndighed skal bestemme, i hvilket omfang og på hvilken måde konventionen skal finde anvendelse på kontrakter, der tildeles af andre end centrale myndigheder.
- Cirkulæreskrivelse af 18. maj 1966 om gennemførelse af [ILO 94] om arbejds klausuler i offentlige kontrakter:
 - "I kontrakter, der for statskassens regning indgås af en central myndighed (ministerierne eller de direkte herunder hørende institutioner), ..."

Andre retlige grundlag?

- Cirkulæreskrivelse af 27. juni 1990 om arbejdsklausuler i offentlige kontrakter om bygge- og anlægsarbejde:
 - Arbejdsministeriet henstiller ... til alle kommuner og amtskommuner om, at der optages en arbejdsklausul i alle kontrakter vedrørende offentlige bygge- og anlægsarbejder efter tilsvarende retningslinjer som dem, der gælder for statslige kontrakter, jf. cirkulæreskrivelsen fra 1966.
- 2012 – politiske aftaler om indsættelse af arbejdsklausuler
 - Aftale mellem Regeringen og KL.
 - Aftale med Enhedslisten i forbindelse med finanslovsforhandlingerne.

Delkonklusion: ILO 94 kan alene påberåbes i forhold til statslige kontrakter

- Danmark har kun gennemført sin folkeretlige forpligtelse iht. ILO 94 til at indsætte arbejdsklausuler i offentlige kontrakter i forhold til statslige kontrakter – dvs. ministerier mv.
 - Der foreligger ikke en overtrædelse af Danmarks folkeretlige forpligtelser iht. ILO 94, hvis kommuner, regioner mv. undlader at indsætte arbejdsklausuler i deres kontrakter.
 - Kommuner, regioner mv. kan derfor ikke påberåbe sig Danmarks forpligtelser iht. ILO 94 som grundlag for at indsætte arbejdsklausuler i offentlige kontrakter.
- Politiske ønsker om at indsætte arbejdsklausuler
 - Ingen retlig betydning for mulighederne for at påberåbe sig ILO 94 i forhold til arbejdsklausuler i kommunernes kontrakter.

ILO 94 og EUF-traktatens art. 351

- Arbejdsklausuler udgør en handelshindring
 - En arbejdsklausul udgør en handelshindring i henhold til EUF-traktatens artikel 56 om fri bevægelighed for tjenesteydelser, uanset arbejdsklausulen følger af en folkeretlig forpligtelse.
 - Kan ILO 94 legitimere, at Danmark opretholder arbejdsklausuler i statslige kontrakter, idet ILO 94 udgør en af Danmarks "ældre" folkeretlige forpligtelser?
- EUF-traktatens artikel 351
 - De rettigheder og forpligtelser, der følger af konventioner, som før den 1. januar 1958 eller før tiltrædelsesdatoen for tiltrædende medlemsstaters vedkommende er indgået mellem på den ene side en eller flere medlemsstater og på den anden side et eller flere tredjelande, berøres ikke af bestemmelserne i traktaterne.
 - Af art. 351 TEUF følger, at ILO 94 potentielt kan legitimere, at Danmark opretholder arbejdsklausuler i statslige kontrakter, uanset de udgør en handelshindring i henhold til EUF-traktaten.

Fortolkning af EUF-traktatens art. 351

- Kan EU's medlemsstater betragtes som tredjelande inden for rammerne af artikel 351?
 - Arbejdsklausuler sigter i al væsentlighed har sigte mod at dæmme op for konkurrence fra virksomheder fra EU-lande, særlig Polen, Tyskland og de baltiske lande.
- EU-domstolens tidlige fortolkning af artikel 351
- "... by virtue of the principles of international law, by assuming a new obligation which is incompatible with the right held under a prior treaty a State *ipso facto* gives up the exercise of these rights to the extent necessary for the performance of its new obligations."
 - Dom af 27. februar 1962 i sag 10/61, Kommissionen mod Italien. Ordlyden er taget fra Kommissionens argument, som blev opretholdt af Domstolen med ordene "the applicant's interpretation is well founded ...".

Fortolkning af EUF-traktatens art. 351

- EU-Domstolens senere fortolkning af art. 351:
 - "Det fremgår ... af fast retspraksis, at bestemmelserne i en konvention, der er indgået forud for traktatens ikrafttrædelse eller efter omstændighederne forud for en medlemsstats tiltrædelse, ikke kan påberåbes i forholdet mellem medlemsstaterne, såfremt der ... ikke er fare for tilsidesættelse af tredjestaters rettigheder ..."
 - Dom af 6. april 1995 i sag C-241/91 P m.fl., RTE og ITP mod Kommissionen, præmis 84. Se fx også dom af 22. oktober 2009 i sag C-301/08, Deutscher Luftpool, præmis 19.
- EU-domstolen:
 - Medlemsstaterne udgør ikke tredjelande iht. til artikel 351.
 - Artikel 351 TEUF kan dermed ikke legitimere, at Danmark i statslige kontrakter påberåber sig ILO 94 som grundlag for at opretholde arbejds klausuler forhold til virksomheder fra andre EU-lande.

København den 4. februar 2014
Dias 11

